

ՀԱՐԱՏՈՒԹԵԱՆ ՃՇՄԱՐԻՏ

ԻՍԱՅՈՒՍԸ

Հարստութիւնդ, եթէ Աստուծմէ առի՛ր, վստահ եղի՛ր եւ հաւատա՛, որ զաւակիդ կրկին առատութեամբ կու տայ, եթէ ուզես: Պիտի ըսես, ի՞նչպէս եթէ ուզեմ: Ինչ, որ Աստուծմէ պարգեւ առի՛ր եւ ունիս դարձեալ Աստուծոյ պարգեւէ, իսկ զաւակիդ բարեպաշտութեանդ օրինակը ձգե՛ եւ ոչ թէ հարստութիւնդ: Աղքատներու երամին ըրած գթութեանդ անոր վերակացու ձգե՛ Աստուծոյ անսահման գթութիւնը եւ ոչ թէ փայլուն ոսկին: Սորվեցո՛ւր ողորմութեան բարիքը եւ ոչ թէ տմարդութեան չարիքը: Սորվեցո՛ւր զԱստուած պաշտել եւ ոչ թէ մամոնան: Սորվեցո՛ւր երկնաւոր բաներու ցանկալ եւ ոչ թէ երկրաւորներուն: Վարժեցո՛ւր պատուասէր ըլլալ երկնային պատիւին եւ ոչ թէ մեր սին կեանքի ծաղկաթափ փառքին: Սորվեցո՛ւր սիրել ոչ թէ առօրեայ անցաւոր կեանքը՝ լի դառնութեամբ ու թշուառութեամբ, այլ՝ կայունը, մնայունը եւ բիրապատիկ հանգիստով լեցունը: Իսկ եթէ անիրաւութենէ, զրկանքներէ հաւաքած հարրստութիւնդ զաւակներուդ պիտի թողուս, գիտցի՛ր եւ հաւատա՛ թէ, ուր որ անիրաւութիւն եւ զրկանք կայ, հոն Աստուծոյ բարկութիւնը կը գտնուի:

Սարգիս Շնորհալի (Յորդորակներ)

ՍՐԲՈՒԹԻՆՆԵՐ

Եկեղեցւոյ Սրբազան յարկէն ներս, նուիրական սպասներու համագումարը սրբութիւնք կարելի է կոչել:

Սրբութիւններն են՝ Խաչը, Աւետարանը, Սկիհը, Մասնատուփը, մատուցներով նուիրագործուած ցանանքները, եւ այլն:

Աւագ տօներուն եւ ընդհանրապէս Տաղաւարներուն տօնացոյցը կ'արձանագրէ Դնին սրբութիւնք ի վերայ բազմոցի յատեան...: Ինչ որ կը նշանակէ գանձատունէն դուրս բերել վերոյիշեալ սպասները եւ զանոնք տեղաւորել Ս. Սեղանի բազմոցի սանդղամատերուն վրայ: Տօնին վեհօրութիւնն ու ոգեկոչումը առաւել շեշտելու, որպէս հոգեւոր խանդավառութեան արտայայտութիւնը հաւատացեալներուն:

Տաթեւացի Վարդապետ կ'աւելցնէ ըսելով, թէ վերոյիշեալ սրբութիւնները վկայութիւններ են, Քրիստոսի տնօրինական կեանքը պատմող:

Նման առիթներով նաեւ Ս. Սկիհը շուշափայով ծածկուած կը դրուի Ս. Սեղանին վրայ, անոր վրայ հանգչեցրնելով մասնատուփը՝ Ս. Հաղորդութեամբ լեցուն:

ՈՍԿԵՂԷՆ ՀԱՍԱՐ

Մի՛ հեռանաք իմ օրէնքներէս, որովհետեւ ես եւս հնազանդ զաւակ էի հօրս եւ սիրելի՝ մօրս աչքին, ողջնք կը սորվեցնէին ինձի եւ կ'ըսէին . «Մեր խօսքերը սրտիդ մէջ տեղաւորե՛, պահե՛ մեր պատուիրանները եւ ապրի՛ր»:

ԲՈՒ ԽՈՍԲԻ ԽՆ ՈՅԵՐՈՒՄ ԵՐԱԳ Է ՈՒ ԽՆ ԸՆԿԻՆՆԵՐՈՒՄ ԼՈՅՍ (ՍՀ.119.105)

ԺԵ. ՏԱՐԻ

ԿԻՐԱԿԻ, 4 ԴԵՏԵՄԲԵՐ 2022

ԹԻՒ 49

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐՈՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՆՆԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՅՈՒՄՆԵՐ

Ես. 36.22-37: Ա. Թս. 4.1-11: Ղկ. 13.1-9

ԱԹՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ 13.1-9

Ոմանք եկան Յիսուսի եւ պատմեցին այն գալիլիացիներուն մասին, որոնք Պիղատոսի կողմէ սպաննուեցան, երբ Աստուծոյ գոհ կը մատուցանէին: Յիսուս անոնց ըսաւ. «Կը կարծե՞ք, թէ սպաննուող գալիլիացիները միւս բոլոր գալիլիացիներէն աւելի մեղաւոր էին, որ այդպիսի վախճան մը ունեցան: Ո՛չ: Կ'ըսեմ ձեզի, որ եթէ չապաշխարէք՝ դուք բոլորդ ալ նոյնպէս պիտի մեռնիք: Կամ ի՞նչ կը մտածէք այն տասնութ մարդոց մասին, որոնց վրայ ինկաւ աշտարակը Սելվամի մէջ, եւ սպաննեց զանոնք: Անոնք աւելի՞ յանցաւոր էին Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներէն: Ո՛չ: Կ'ըսեմ ձեզի, որ բոլորդ ալ նոյնպէս պիտի մեռնիք՝ եթէ չապաշխարէք»:

Անոնց հետեւեալ առակը պատմեց. «Մարդ մը կար, որ իր այգիին մէջ թգենի մը տնկած էր: Երբ ժամանակը եղաւ, թուզ քաղելու գնաց, բայց թգենիին վրայ պտուղ չգտաւ: Այգեպանին ըսաւ. «Այս երրորդ տարին է, որ կու գամ թուզ քաղելու, բայց չեմ գտներ: Ուստի կտրե՛ զայն, ինչո՞ւ անիմաստ կերպով տեղ գրաւե՛»: Այգեպանը պատասխանեց. «Տէ՛ր, թող այս տարի ալ մնայ: Ես իր շուրջի հողը կրկին կը փորեմ եւ պարարտացուցի կը դնեմ: Այս ձեւով թերեւս պտուղ տայ, ապա թէ ոչ զալ տարի կտրե՛ զայն»:

Աշխարհական թէ հոգեւորական, ամէնուն պարտքն է աշխատիլ, որ մաքուր ըլլանք մեր խղճմտանքին եւ Աստուծոյ առջեւ, սիրով ու լայնախոհ ոգիով յարգենք մեր Ս. եկեղեցւոյ կարգն ու կանոնը, գործնականապէս աշխատինք անոր բարեկարգութեան եւ պայծառութեան, եւ ո՛չ թէ գլուխ բռնելով եւ անձնական կարիքներու հետեւելով:

Դժբախտաբար, ոմանք ո՛չ թէ միայն չեն գիտեր խոստովանութեան եւ ապաշխարութեան նշանակութիւնը եւ չեն զգար անոնց պէտքը իրենց կեանքին մէջ, այլ՝ ձեւական եւ աւելորդ բաներ կը նկատեն զանոնք:

ՍՈՒՐԲԵՐ ԵՒ ՏՕՆԵՐ

Ս. ԹԱՂԵՆՍ ԵՒ Ս. ԲԱՐՅՈՂԻՄԵՆՍ ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐՈՒ ՏՕՆ

Ամեն տարի, Դեկտեմբեր ամսուան ընթացքին կը յիշատակուի Յիսուսի առաջին աշակերտներէն՝ Ս. Թաղէնս եւ Ս. Բարթողիմէոս առաքելներուն տօնը: Անոնք Հայաստանի մէջ քրիստոնէութեան փարոզութիւնը սկսած են կատարել առաջին դարէն սկսեալ, Յիսուսի համբարձումէն ետք:

Հայաստանը այդ օրերուն կը նկատուէր կարեւոր եւ բազմամարդ երկիր: Ս. Թաղէնսի եւ Ս. Բարթողիմէոսի կը վիճակուի Հայաստանէն ներս քրիստոնէութիւնը տարածելու դժուար գործը տրուած ըլլալով, որ այդ տարիներուն հայ ժողովուրդը բազմաստուածեան կրօն ունէր:

Ո՞Վ ԷՐ Ս. ԹԱՂԵՆՍ

Յիսուսի 12 աշակերտներէն մէկն էր: Յայտնի չէ, թէ երբ ծնած է, բայց նահատակուած է իր փարոզական առաքելութեան մամբուն վրայ՝ շուրջ 46 թուականին:

Թաղէնս առաքել կը յաջողի քրիստոնէութեան կրօնը տարածել հայոց արժուանական պալատէն ներս՝ քրիստոնէայ մկրտելով Սանդուխտ կոյսը, որ Սանատրուկ թագաւորին աղջիկն էր: Թագաւորը կը փորձէ իր աղջիկը վերադարձնել փորձերու պաշտամունքին եւ ձախողելով սպաննել կու տայ թէ՛ Սանդուխտ կոյսը, թէ՛ Թաղէնս առաքելը: Մինչ այդ Արտագ գաւառի բնակչութիւնը, հետեւած ըլլալով Ս. Թաղէնսի փարոզութեան, անոր յիշատակին կը հիմնէ Թաղէի վանքը շուրջ 66 թուին, որ դարերու ընթացքին կը դառնայ հայ ժողովուրդի հոգեւոր կեդրոններէն մէկը:

Ո՞Վ ԷՐ Ս. ԲԱՐԹՈՂԻՄԵՆՍ

Բարթողիմէոս Յիսուսի 12 աշակերտներէն մէկն էր: Անոր կը տրուի նաեւ Նաթանայէլ անունը, որ կը նշանակէ «Աստուծոյ Նուէր»:

Ան քրիստոնէութիւնը փարոզած է Հնդկաստանի, Պարսկաստանի, Արաբիոյ եւ Հայաստանի մէջ: 66 թուին տեղի ունեցած է իր նահատակութիւնը:

Բարթողիմէոս Ս. Թաղէնս առաքելին հետ, կը նկատուի Հայաստանի մէջ քրիստոնէութեան առաջին փարոզիչը:

Առաքելը Հայաստանի մէջ իր փարոզական աշխատանքը սկսած է Գողթան գաւառէն, ապա՝ Սիւնեաց, Արարատեան եւ Վասպուրական նահանգներուն մէջ: Ան կը յաջողի նաեւ հայոց արժուանի շրջանակներէն ներս ալ փարոզութիւն կատարել: Քրիստոնէայ կը մկրտէ Սանատրուկ թագաւորին ֆոյրը՝ Ոգուհին եւ հազարապետ Տերենտիոսը: Հետեւանքը ա՛յն կ'ըլլայ, որ թագաւորը սպաննել կու տայ թէ՛ ֆոյրը, թէ՛ հազարապետը, թէ՛ առաքելը:

Հայ ժողովուրդը, ի յիշատակ Ս. Բարթողիմէոսին, չորրորդ դարուն Վասպուրականի Ադրակ գաւառին մէջ կը շինէ վանք մը, որուն չորս աւանդատուներէն մէկուն մէջ գոյութիւն ունի տապանաքար մը, որուն վրայ արձանագրուած է, թէ հոն թաղուած է Ս. Բարթողիմէոս Առաքելը:

Վանքը ներկայիս կիսաւեր վիճակի մէջ է:

Շնորհիւ Ս. Թաղէնս եւ Ս. Բարթողիմէոս առաքելներուն, Հայաստանեայց Մայր Եկեղեցին **ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ** կը կոչուի՝ Յիսուսի առաքելներու նախանորութեամբ հիմնուած ըլլալուն համար:

Հ ՈԳԵՒՈՐ ՊԱՏ ԳԱՍ

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԽՕՍՔԻՆ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ձեր ուշադրութիւնը պիտի ուզեմ հրաւիրել Մտթ. 17.18-ին մէջ եղող բառի մը վրայ: Այդ բառն է՝ «սաստեց»: «Սաստեց» չար ոգին: Յիսուս չար ոգին դուրս հանելու համար պատանիէն, չկռուեցաւ անոր դէմ, այլ՝ պարզապէս բացաւ իր բերանը եւ արտասանեց ազատագրութիւն բերող իր խօսքը: Ան իր խօսքով սաստեց չար ոգին, ճիշդ ինչպէս իր խօսքով սաստեց փոթորկած ծովը, կամ իր խօսքով տիեզերքը գոյութեան բերաւ:

ՄԵՐ ՍՈՐՎԵԼ ԻՔ Հ ՈԳԵՒՈՐ ԴԱՍԸ

Քրիստոսի խօսքին զօրութեան դիմաց՝ Սատանաները իսկոյն կը փախչին: Եւ ոչ միայն կը փախչին, այլեւ՝ կը սպաննուին: Յայտնութիւն 19.21-ին մէջ կը կարդանք, որ «գազանին զօրքերը սպաննուեցան ձիուն վրայ հեծեալին սուրով, որ կ'ելլէր անոր բերանէն»: Գազանը՝ Նեռն է, հեծեալը՝ Քրիստոս, հեծեալին բերանէն ելող սուրը՝ Քրիստոսի խօսքը: Մերտենք Աստուածաշունչը, որպէսզի Քրիստոսի խօսքին սուրով զինուինք: Այդ Սուրին դիմաց, ոչ Սատանան եւ ոչ ալ սատանայութիւն ընող մարդիկ կրնան դէմ դնել:

ՕՐՀՆԵԱԼ Է ԱՍՏՈՒԱԾ

ԵՅԷ ԿԱՍ ԵՐԲ Կ՛ՈՒԶԵՍ...

ԵՐԲ ԱՂՕԹՔՆԵՐՈՒՂ ՊԱՏԱՆՍՈՒՆԸ ԿԸ ՓՆՏՈՒՄ ԱՍՏՈՒԾՄԷ՝ Կարդա՛ ՍԱԳՄՈՍ 48

Մեծ է Տէրը, մեր Աստուածը, եւ ամեն օրհնութեան արժանի՝ իր քաղաքին մէջ, իր սուրբ լերան վրայ: Իր բարձրութեամբ գեղեցիկ է, ամբողջ աշխարհի ուրախութիւնն է Սիոն լեռը, Աստուծոյ բնակավայրը, մեծ Թագաւորին քաղաքը: Աստուած ներկայ է անոր ամրութիւններուն մէջ, եւ ցոյց տուած է՝ թէ ի՛նքն է իրաւ ամրոցը:

Ահա թագաւորները հաւաքուեցան, եւ միասնաբար յարձակեցան քաղաքին վրայ, բայց երբ գայն տեսան՝ ապշեցան, զարհուրեցան եւ փախուստի դիմեցին: Դողը բռնեց զիրենք, ինչպէս երկունքը կը բռնէ ծննդական կինը կամ ինչպէս, որ արեւելքէն փչող հովը կը խորտակէ Թարշիշէն եկող նաւերը: Ինչ, որ լսեր էինք՝ այժմ մեր աչքերով տեսանք Ամենակալ Տիրոջ քաղաքին մէջ, մեր Աստուծոյն քաղաքին մէջ: Աստուած կանգուն պիտի պահէ գայն յախտեան: Զու տաճարիդ մէջ, ո՛վ Աստուած, մենք մշտական հոգածութեանդ մասին կը խորհինք: Զու անունդ, ո՛վ Աստուած ծանօթ է աշխարհի չորս ծագերուն, եւ բոլորը քեզ կ'օրհներգեն: Արդար եմ գործերդ: Թող ուրախանայ Սիոն լեռը, թող ցնծա՛ն Յուդայի քաղաքները, արդար դատաստաններդ համար:

ԱՂՕԹՔՆԸ ՍԱԳՄՈՍԱԳԻՐՔԻՆ